

Grífols, l'Íbex sobiranista mimat per Washington

L'imperi farmacèutic, que va mantenir la seu a Catalunya després de l'1-0, és considerat estratègic pel govern nord-americà

Víctor Grífols Deu i Victor Grífols Roura | ACN

La història oficial de la família Grífols, un dels gegants farmacèutics mundials, explica que tot va començar amb un metge homeòpata, Josep Antoni Grífols Morera (1857-1930), que va saber despertar en el seu fill la passió per la medicina i la farmàcia.

Aquest noi, Josep Antoni Grífols Roig, va convertir la casa familiar en un laboratori i se'l considera el fundador de la saga. El 1909, va inaugurar el que seria el bressol de l'imperi familiar, l'Institut Central d'Anàlisis Clíniques, Bacteriològiques i Químiques. Els anys vint, ja són pioners en tècniques de transfusió indirecta que no requereixen la presència del donant.

La sang i el talent sempre han anat de la ma a casa dels Grífols. Josep Antoni no es conforma amb la carrera de metge. Fa el doctorat i s'endinsa en la recerca, amb pocs mitjans, en el món de les transfusions, les vacunes i les anàlisis clíniques. Viatja a Munic i completa estudis a la seva universitat. El 1929, mostra la seva ambició emprenedora al patentar la flèbula aspiradora (per extreure sang) i la flèbula transfusora (per transfusions indirectes), que van ser cabdals per al desenvolupament de la companyia.

Durant la Guerra Civil, la feina feta per Grífols sobre transfusions va ser utilitzada pel bàndol republicà junt amb els avenços que havia aconseguit el doctor Frederic Duran i Jordà. Després, el 1940, neixen els Laboratoris Grífols. Els dos fills de Grífols Roig, Víctor i Josep Antoni Grífols

Lucas, en prenen el timó i es divideixen el treball. Mentre Víctor es fa càrrec de la direcció tècnica, Josep Antoni se submergeix en el treball científic. Els anys quaranta creen el primer banc de sang privat de l'estat espanyol, després d'haver perfeccionat les tècniques de conservació.

[noticiadiari]2/190237[/noticiadiari]

El producte

El principal producte que nodreix actualment la facturació de Grifols és el plasma sanguini i tots els seus derivats i aplicacions en l'àmbit del que s'anomena la biociència. La seva penetració en el sector de les proteïnes plasmàtiques se situa en prop d'un 20% de la quota de mercat mundial, amb una punta molt destacada en la proteïna Alpha, en què arribaria al 68% (segons dades de la pròpia empresa i de l'agència Reuters). Això la ubicaria com a tercera empresa mundial del sector.

Aquesta posició tan destacada és el resultat d'un treball històric que arrenca amb la fundació d'aquell primer laboratori, al barri de Sarrià de Barcelona el 1940. Amb un referent com el seu pare, el doctor Josep Antoni Grífols i Roig, els dos germans hi despleguen una activitat científica i empresarial que els porta a obtenir fites com el registre de la patent del sistema de liofilització de plasma, el 1943, i la creació del primer banc de sang privat, l'Hemobanco, el 1945. Tres anys després, obtindrien la patent per produir penicilina, amb el nom de pentalcilina.

Una exposició de material històric de Grifols a Terrassa. Foto: Cristóbal Castro/Arxiu ND

El 1951 introdueixen la plasmafèresi, una tècnica fiable desenvolupada per Josep Antoni Grífols Lucas en l'obtenció de plasma sanguini, que permet retornar els hematies al donant just després de l'extracció, que proporcionaria a l'empresa la seva principal base de creixement. En paral·lel, l'empresa segueix fabricant aparells i accessoris per a l'atenció mèdica.

Les successives aliances amb empreses americanes, europees i asiàtiques han obert a Grifols

uns espais en els quals desplegar les seves grans vocacions: la investigació i el creixement empresarial. Ha estat un procés no exempt de sotracs i moments difícils. I per causes molt diverses, que han anat des de la crisi d'alguns dels seus aliats fins a l'impacte d'una epidèmia mundial, basada precisament en la sang: la SIDA dels anys 80.

Diversos professionals del sector mèdic consultats per **NacióDigital** coincideixen en afirmar que l'empresa Grifols té per davant unes perspectives impressionants, ja que les aplicacions del plasma i dels seus derivats per al tractament de nombroses malalties són cada dia més àmplies i poden créixer encara més en el marc de les seves tasques d'investigació permanent. Des del tractament de grans cremades fins l'hemofília, l'hepatitis aguda, la poliomyelitis, el tètanus o les hemorràgies, per esmentar només alguns dels noms més coneguts.

La complexitat del productes fabricats per Grifols -que la fan desconeguda per al gran públic-hauria estat un dels motius que van avortar el seu primer intent de sortida a borsa, ja que els inversors no haurien cregut en el *sex appeal* dels seus productes, tal com ho va definir un mitjà de comunicació de l'època.

El client de l'empresa no és el consumidor final sinó la indústria farmacèutica i les grans institucions sanitàries i hospitalàries. La marca Grifols no és, doncs, el que podríem anomenar una "marca de carrer". Tot això, unit a que la seva matèria primera és un element tan sensible com la sang -ple de connotacions culturals i simbòliques-, la caracteritza com una empresa amb un perfil molt especial.

La companyia disposa de tres grans branques de producció: biociències, la principal (elaboració de productes procedents del plasma per resoldre problemes de coagulació i deficiències immunitàries, problemes pulmonars i cirrosis); diagnòstic, amb la producció d'estris destinats a bancs de sang i laboratoris; i, finalment, l'àrea hospitalària, que és la més petita, on s'elaboren els anomenats dispositius estèrils i productes per a teràpies intravenoses.

Víctor Grífols Roura, en una junta d'accionistes de Grifols. Foto: ACN

El net del fundador

Víctor Grífols Roura és el net del fundador i actual president. Llicenciat en Ciències Empresarials per la UB, és ell qui entén la importància cabdal de dotar la companyia d'una xarxa potent de comercials, els anys vuitanta. És ell qui ha estat al timó de les grans transformacions de la companyia i de la seva internacionalització, que culmina amb la constitució del hòlding empresarial, el Grup Grífols.

El 1995 s'apunta un èxit considerable quan obté una llicència de la FDA nord-americana, la màxima autoritat sanitària dels EUA. És la primera que es concedeix a una companyia de l'estat espanyol i la segona a Europa. Es tractava d'obtenir l'autorització de l'agència considerada referencial en la certificació de la seguretat en la fabricació d'albúmina a la planta de Parets del Vallès.

Nom: Víctor Grífols Roura (Barcelona, 1950), president de Grifols. Va ser-ne conseller delegat entre 1985 i 2017.

Família: La direcció executiva del grup és ara en mans del seu fill, Víctor Grífols Deu, i del seu germà, Raimon Grífols Roura. Tota la saga aplega els descendents del fundador, Joan Antoni Grífols Roig, avi dels Grífols

Roura. El grup familiar controla un 30% de les accions de la firma.

Negoci: 3.300 milions en patrimoni net el 2019 (segons *El Mundo*). 4.500 milions d'euros d'ingressos el 2018. El tercer trimestre del 2019 el grup ha assolit un benefici net de 423,4 milions. Grifols té 21.000 treballadors, la majoria als Estats Units.

Llocs: Parets del Vallès, on Grifols (la marca no porta accent) té la seva principal planta a l'estat espanyol. I l'illa de Menorca, on el patriarca gaudeix de les vacances.

Actitud davant el procés: La família és considerada propera al sobiranisme, tot i mantenir discreció en temes polítics. Va ser l'única empresa de l'Ibex que no va traslladar la seu fora de Catalunya després de l'1-O. Potser el que defineix millor la posició política del patriarca és una frase seva: "No soc independentista, soc referendumista".

Miami, cap de pont de l'ambició internacional

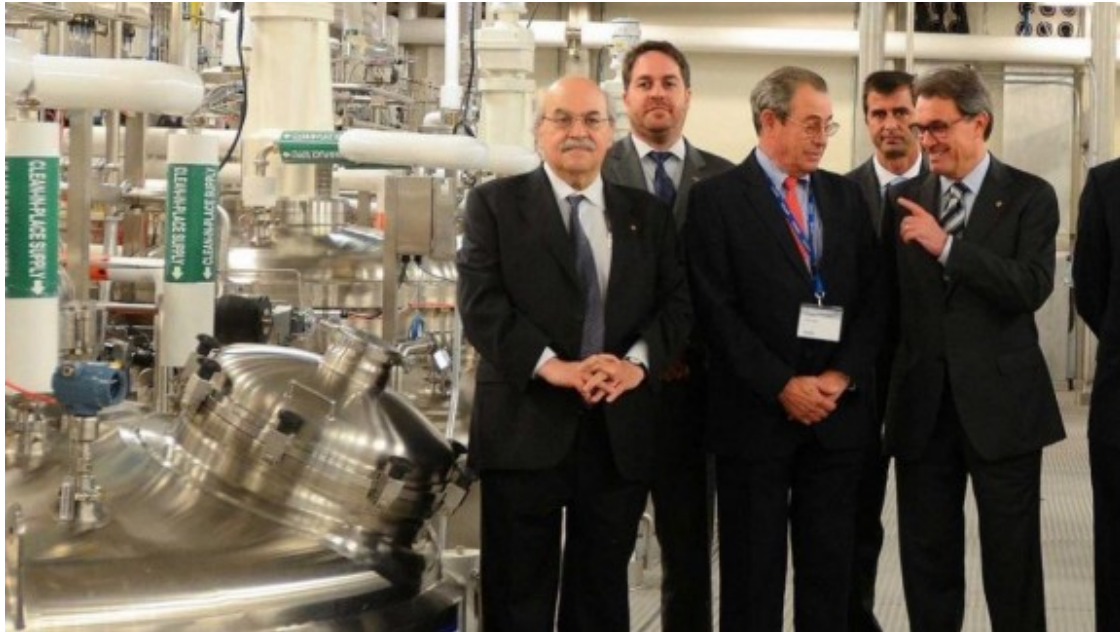
?

No es pot entendre els Grifols sense la seva ambició per ser presents al món amb un compliment de tots els estàndards internacionals de qualitat. La família va saber preveure molts anys a l'avançada la conveniència de bastir aliances estratègiques amb altres companyies, especialment nord-americanes.

Va ser crucial el vincle engegat per Víctor Grifols Lucas amb la companyia Dade Reagents Inc., que va visitar per primer cop el 1961 i amb la qual tancaria molts acords, com la venda per part de Grifols de la patent de la centrífuga de Coombs a Dade. Més endavant, establiria una relació estratègica amb l'American Hospital Supply (AHS), que seria una mena d'escola de negocis per a la companyia catalana.

En la consolidació de Grifols com un gran imperi han estat crucials les seves grans adquisicions. Una de les que va marcar la història de la casa va ser la d'Alpha Therapeutic Corporation, soci

preferent fins que es van produir greus errors en el sistema d'aigua estèril de la fàbrica d'Alpha i es van haver de retirar productes del mercat. Grífols va travessar un moment delicat amb el risc de perdre el control sobre el paquet majoritari de les seves accions.

Artur Mas i Andreu Mas-Colell, en una inauguració d'una planta de Grífols als EUA, amb Víctor Grífols. Foto: Govern.

El desembre del 1999, enfront la petició d'Alpha d'adquirir a Grífols la seva participació en el negoci conjunt, la companyia catalana va respondre amb una contraoferta i va comprar la part que era en mans d'Alpha. L'operació va exigir 200 milions de dòlars i es va acordar a l'Hotel Waldorf Astoria de Nova York. Val a dir que va ser determinant la participació de Morgan Grenfell Private Equity (MGPE), de Deutsche Bank, que es va quedar amb el 35% de la companyia. L'operació havia sortit bé: Grífols es desfeia d'Alpha i s'alliberava del perill de veure's arrossegat per la crisi d'aquesta. L'any 2003, Grífols va comprar els actius d'Alpha i va ubicar la seu de la flamant Grífols USA a Los Angeles, al 2410 de Lillyvale Ave, des d'on ggestiona 147 centres de donació.

Després, el 2013, va comprar l'àrea de diagnòstic de la suïssa Novartis (per 1.240 meur). Abans, el 2011, ja s'havia fet amb la propietat de la nord-americana Talecris per 3.300 milions de dòlars. A inicis del segle XXI, ja era la companyia més gran del món en obtenció de plasma.

L'aliança amb Morgan Grenfell es demostraria eficaç ben aviat, ja que Grífols necessitava recursos financers per entomar un nou repte: la seva sortida a borsa. Primer a borsa espanyola i a partir del 2011 a la borsa dels EUA, cotitzant a Nasdaq, el mercat d'empreses tecnològiques. L'increment de valor que han experimentat les accions de Grífols des de la seva sortida és dels més espectaculars de la història de la Borsa espanyola. Enfront algunes crítiques rebudes per haver sortit a borsa, el seu president va replicar que "nosaltres els Grífols vam començar sent uns emprenedors", en una contundent reivindicació d'uns orígens familiars basats en el treball personal.

La connexió nord-americana

Quan s'aprofundeix en el món Grífols, una connexió apareix clara: el vincle amb Washington. El 18 de febrer de 2009, la secretaria d'Estat dels EUA emetia un informe secret adreçat al seu personal

diplomàtic. Sota el títol *Instal·lacions crítiques a l'estranger (infraestructures crítiques i recursos clau ubicats a l'estranger)*, en detallava tres al referir-se a l'estat espanyol.

Només tres instal·lacions, que eren aquestes: l'estret de Gibraltar, el gasoducte que condueix el gas natural des d'Algèria i la planta de Grifols a Parets del Vallès, on la companyia produeix immunoglobulina intravenosa. L' anotació textual era aquesta: "Instituto Grifols, SA, Barcelona, Spain: Immune Globuline Intravenous (IGIV)".

Això es va saber més tard i gràcies a Wikileaks, a finals del 2010, quan la xarxa de *hackers* va fer públics alguns cables de la diplomàcia nord-americana. Grifols, productors d'hemoderivats que són clau en transfusions i emmagatzematge de sang, són considerats una peça estratègica per Washington, en tant que un dels tres grans productors globals.

Els esments a Grifols com una indústria estratègica es fonamentarien en el seu paper en casos d'emergències sanitàries, de conflictes bèl·lics o de "guerres" econòmiques que tinguessin greus afectacions sobre la població civil. La seva presència als Estats Units, on concentra a l'entorn del 90% del seu negoci, la ubica encara més a prop dels centres d'estudi i decisió polític-militar, on ha estat fent feina de *lobby* a través de Grifols Inc.

D'esquerra a dreta: Víctor Grifols Deu, Victor Grifols Roura i Raimon Grifols Roura.

L'eclosió sobiranista de Grifols

"Amb fermesa i determinació, es pot arribar molt lluny. I aquest últim missatge, president, també li passo a vostè: sé que ho està passant difícil? Té una determinació. Tiri endavant. No s'arronsi". Aquestes paraules de Víctor Grifols van desfermar un autèntic terratrèmol en el món polític i empresarial.

Aquell 3 d'abril de 2014, el màxim directiu d'una empresa catalana de l'Ibex i el Nasdaq les adreçava en persona al president de la Generalitat, Artur Mas, en ple procés independentista, aprofitant la seva presència a la inauguració de la nova planta de la companyia a Parets del Vallès.

Les reaccions no es van fer esperar. Des de la premsa de Madrid, es cridava al boicot als productes de Grífols, talment com si es trobessin a la venda en un supermercat, amb la ignorància pròpia del qui no sap que rebutjar la marca Grífols quan se la necessita, pot tenir conseqüències greus per a la salut del boicotejador.

El president de l'entitat unionista Societat Civil Catalana, Josep Ramon Bosch, va demanar al govern espanyol que, ja que Grífols havia declarat que estava per la independència, "aquest senyor hauria de ser boicotejat pel Govern espanyol vagi on vagi". Aquesta rotunda presa de posició va ser matisada en dies posteriors i fins i tot pràcticament desautoritzada per la pròpia entitat, que poc després es va reunir amb Artur Mas.

Des d'alguns mitjans es va retreure a Víctor Grífols que com que passa més temps vivint a Los Angeles que a Espanya, que té el seu deute de prop de 6.000 meur finançat per bancs que no són a Catalunya i perquè té el negoci fora del país, no quedaria afectat pel conflicte que esclataria per una possible independència catalana. Des d'aquell moment, molts mitjans es van començar de referir a l'empresa com "la independentista Grífols". Un mitjà espanyol va titular que la companyia vivia de "xuclar la sang als espanyols".

Grífols ja havia mostrat opinions polítiques en un reportatge emès per la cadena nord-americana CNN el 2012, en què es va declarar partidari d'una Catalunya que fos un Estat federal "igual com ho és Califòrnia dins dels Estats Units", però que no veia una independència clàssica, amb exèrcit i diplomàcia pròpies. I també alertava que no es podia tancar els ulls al fet que l'anterior Diada Nacional, la de 2012, "un milió i mig de persones s'han manifestat a Barcelona, alguna cosa està passant que és impossible d'ignorar", i que res no podia ser igual després d'haver-ho vist.

De fet, la companyia arrossegava un malestar que venia de lluny envers el marc legislatiu espanyol, que considerava massa restrictiu. Grífols creia que sense aquestes limitacions la firma seria més poderosa que la seva principal competidora, l'alemanya Pfizer. Tot plegat, feia dubtar a la família sobre el qüestionable valor estratègic d'emprendre noves inversions a Catalunya i Espanya.

Des de la companyia, no es van tornar a emetre opinions polítiques fins a unes noves declaracions de Víctor Grífols, quan va demanar "un referèndum correcte i que se n'acati el resultat" i es va declarar "referendumista", el novembre de 2018 a Catalunya Ràdio. Durant la crisi política d'octubre de 2017, Grífols va resistir la pressió i va mantenir la seva seu social a Catalunya, a diferència de la resta de les empreses catalanes que cotitzaven a l'Ibex 35.

L'empresa va tornar a ser notícia en els entorns polítics l'any 2017 arran de la concessió de la Creu de Sant Jordi a Víctor Grífols. Una concessió que va desfermar crítiques com la d'Eulàlia Reguant, diputada de la CUP, que va acusar el Govern de premiar a qui el 2015 havia domiciliat a Irlanda les tres quartes parts de la direcció operativa i financera del seu negoci "per pagar menys impostos". Per la seva banda, Oxfam Intermón va difondre un llistat que ubicava tretze filials de l'empresa en paradisos fiscals dels Estats Units, Irlanda i Hong Kong.

L'operació de novembre de 2015 va comportar la decisió d'ubicar a Irlanda algunes de les àrees de negoci més rellevants del grup, tant per motius operatius -"som una companyia global", es va afirmar- com per les facilitats d'idioma i de comunicació amb els Estats Units i Canadà, segons va explicar Alfredo Arroyo, un dels vicepresidents de la firma.

La tardor del patriarca

El 2017, als 67 anys, Víctor Grífols Roura -casat amb Marta Deu- cedeix el testimoni al seu germà Raimon (Barcelona, 1964) i al fill, Víctor Grífols Deu (1976). El matrimoni té dos fills més, David i Òscar. Qui apareix com l'hereu principal de la saga, Víctor Grífols Deu, és llicenciat en Administració d'Empreses per la Universitat Ramon Llull i un postgrau cursat a la Michael Smurfit Business School Dublín.

Va entrar a treballar al grup el 2001 i va dirigir durant anys el seu departament de planificació. Casat, amb dos fills, conegut pels íntims com a *Vic júnior*, té imatge de persona de perfil suau i caràcter tranquil. Els seus dos germans, Òscar i David, construeixen les seves carreres fora de la direcció del hòlding.

Per la seva banda, Raimon Grífols Roura, de 55 anys, ha estat soci durant dècades del bufet d'advocats Osborne Clarke, que porta els afers jurídics del grup. És un dels estrategues jurídics de les operacions que du a terme Grífols, en especial l'adquisició d'Alpha Therapeutic Corporation.

Un imperi diversificat

Grífols no s'ha quedat només en el sector sanitari i ha fet incursions en altres àrees: a través del fons holandès Scranton Enterprises, que presideix Víctor Grífols, té la firma Centurion Real Estate, que posseeix quatre edificis del grup a Barcelona i Sant Cugat. També té dos habitatges de luxe a Travessera de Gràcia i la plaça de Francesc Macià. Ha entrat en el capital del club Joventut de Badalona i en el sector del cava (Juvé y Camps).

En el camp de la responsabilitat social, el 1998 es va crear la Fundació Víctor Grífols Lucas, que promou la bioètica mitjançant el diàleg entre especialistes de diferents àrees de coneixement i manté activitats de col·laboració amb institucions acadèmiques com la càtedra de Bioètica de la Universitat de Vic-UCC.

[despiece]A les trinxeres, a prop del PSUC

Durant la Guerra Civil, la feina feta pels Grífols sobre transfusions va ser utilitzada per l'exercit de la República, necessitat de sang per als ferits al front. Es va crear un Servei de Transfusió de Sang dirigit pel doctor Frederic Duran i Jordà, un científic extraordinari que després es va haver d'exiliar a Anglaterra. Els dos fills de Grífols Roig, Víctor i Joan Antoni Grífols Lucas van estar destinats en aquest servei i van ser ajudants de Duran i Jordà. El Servei de Transfusions estava sota el control de la UGT i del PSUC, en el qual militava Duran i Jordà.

Fins pocs anys abans, les transfusions es feien directament, de braç a braç amb una xeringa. El doctor Grífols Roig era gairebé l'únic que havia aconseguit avançar en el sistema de transfusions indirectes i conservació de la sang. En els quasi tres anys que va durar la Guerra Civil, el Servei de Transfusions va poder enviar milers de litres de sang al front i va ser fonamental per salvar moltes vides. L'anomenada flèbula de Grífols va ser un estri molt emprat (una tècnica de transfusió amb uns tubs de vidre que permetien conservar la sang durant un temps). Va ser molt útil al Front d'Aragó.

Part de les tècniques de transfusió engegades per Duran i Jordà i els Grífols van ser molt útils en la Segona Guerra Mundial. A Duran i Jordà es deu, entre d'altres coses, el primer frigorífic per traslladar sang del món. Gràcies a una solució de citrat i glucosa, la sang es podia transportar i mantenir-se apta per a transfusions durant 18 dies.[/despiece]

[noticiadiari]2/189821[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/189486[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/188854[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/188327[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/187998[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/187600[/noticiadiari]